

Bibliography

1. Boiko E.F. Sovershenstvovanie metodologicheskoy kul'tury uchitel'ja v sisteme povyshenija kvalifikacii: dis. ... k. ped. nauk: 13.00.08 / Boiko Elena Fjodorovna. – Novokuzneck, 2003. – 159 s.
2. Valeev G.H. Formirovanie metodologicheskoy kul'tury pedagoga-issledovatel'ja: Monografija / G.H. Valeev. – Cheljabinsk: Fakel; Sterlitamak: Sterlitamak. gos. ped. in-t, 2000. – 192 s.
3. Ilina N.F. Aktualizacija metodologicheskikh sposobnostej studentov pedagogicheskogo vuza / N.F. Ilina // Vysshee obrazovanie segodnja. – 2011. – № 2. – S. 69-71.
4. Kabanov P.G. Metodologicheskaja kul'tura pedagoga kak predmet filosofskogo analiza: dis. ... k. filos. nauk: 09.00.01 / Kabanov Petr Georgievich. – Tomsk, 1997. – 215 s.
5. Kuzmina N.V. Professionalizm lichnosti prepodavatel'ja i mastera proizvodstvennogo obuchenija / N.V. Kuzmina. – M.: Akademija, 1990. – 124 s.
6. Kushner Yu.Z. Metodologija i metody pedagogicheskogo issledovanija : uchebno-metodicheskoe posobie / Yu.Z. Kushner. – Mogilev: MGU im. A.A. Kuleshova, 2001. – 66 s.
7. Pitiukov V.Ju. Osnovy pedagogicheskoy tehnologii: Uchebno-metodicheskoe posobie / V.Ju. Pitiukov. – M.: Izdatel'stvo «Gnom i D», 2001. – 192 s.
8. Teplov B.M. Sposobnosti i odarennost' // Psihologija individual'nyh razlichij : Teksty / B.M. Teplov. – M.: MGU, 1982. – S. 25-150.
9. Khodusov A.N. Formirovanie metodologicheskoy kul'tury uchitel'ja : dis. ... d-ra ped. nauk: 13.00.08 / Khodusov Aleksandr Nikolaevich – M., 1997. – 430 s.
10. Shopina L.P. Razvitie hudozhestvenno-tvorcheskih vozmozhnostej budushhego uchitel'ja v uslovijah vysshego pedagogicheskogo obrazovanija (muzykal'no-jesteticheskij aspekt) : diss. ... k. ped. nauk: 13.00.08 / Shopina Ljudmila Pavlovna. – Lipeck, 2002. – 230 s.
11. Halpern D.F. Sex Differences in Cognitive Abilities / D.F. Halpern. – NY: Psychology Press, 2012. – 356 p.

УДК 378.046.4 : 37.013.83 : 37.014.5

Лаєренчук Андрій Олександрович – кандидат наук з державного управління, доцент кафедри філософії, економіки та менеджменту освіти, в.о. ректора Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти
E-mail: a_lavrenchuk@ukr.net

УПРАВЛІНСЬКІ СТРАТЕГІЇ ТА РЕСУРСИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ РІВНЕНЬКОГО ОБЛАСНОГО ІНСТИТУТУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

У статті представлено стратегії, що відображають статус закладу післядипломної освіти в умовах реформування освіти та євроінтеграції, виокремлено шляхи реалізації стратегії, конкретизовано наявні ресурси та передбачення інноваційного розвитку Рівненського ОІППО на основі стратегічного управління.

Ключові слова: стратегічні завдання післядипломної освіти, зміна парадигми післядипломної освіти, нова стратегія післядипломної освіти, формування стратегії Рівненського ОІППО, варіанти стратегічного інституційного розвитку закладу ППО.

Післядипломна освіта в Україні розвивається на основі міжпарадигмального підходу та синтезу кількох концепцій, за якими неперервна освіта та безперервне підвищення кваліфікації у вітчизняній системі збагатилися поняттями «освіта дорослих» та «навчання впродовж життя». Такі процеси стали принциповим і закономірним явищем для всієї системи післядипломної педагогічної освіти під час реформування освітньої галузі. При цьому варто врахувати, що досвід розвитку системи освіти впродовж життя у європейських країнах хоча й відмінний від українського, але демонструє перевагу врахування інтересів безпосередньо вчителя і забезпечується громадськими чи державно-громадськими професійними об'єднаннями працівників (Польща, Великобританія, Австрія та ін.). Тому попередити та зменшити негативні наслідки змін у системі післядипломної педагогічної освіти допоможе стратегічна зорієнтованість обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти.

Нормативно-правове забезпечення післядипломної освіти в Україні в умовах запозичення європейського досвіду першочергово пов'язуємо із новим Законом України «Про вищу освіту». Концептуальні ідеї реформування національної освіти передбачають необхідність впливу монополізації післядипломної освіти на розгортання післядипломної педагогічної освіти вчителя впродовж його професійного життя.

До пошуку стратегій основної мети освіти дорослих та змісту професійної освіти звертаються В. Кремень, Л. Лук'янова, Н. Нічкало, О. Галич та ін. В аналітичній записці «Освіта протягом життя: світовий досвід і українська практика» Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України зазначено, що навчання протягом життя на національному рівні повинне бути визначене як повноправне освітнє поле з відповідною увагою до контролю й перевірки якості та забезпеченням визнання різноманітних форм освіти. У сучасних умовах звертається увага на узгодження термінології в галузі післядипломної освіти як необхідну умову інтеграції до європейської системи освіти.

Наукові основи стратегічних орієнтирів розвитку післядипломної освіти відображено у працях В. Олійника, який детально висвітлює тенденції стандартизації, інформатизації та технологізації розвитку післядипломної педагогічної освіти (ППО) в умовах трансформації суспільства, розкриває пов'язані з ними завдання та шляхи їх вирішення й обґрунтовує роль Університету менеджменту освіти та консорціуму в розробленні стандартів, удосконаленні змісту й запровадженні інноваційних педагогічних технологій, модернізації наукової діяльності у ППО. Зокрема в сучасному світі Віктор Васильович подає завдання державної політики у сфері якості післядипломної освіти в Україні. Окремі науковці аналізують європейський досвід підготовки вчителів у контексті неперервного професійного навчання. Причини виникнення потреби в

навчання впродовж усього життя і суттєвого вдосконалення процесу освіти дорослих в умовах прискореного зростання обсягів інформації на європейському досвіді обґрунтовує Т. Десятов. Цінним для України є досвід Великобританії другої половини ХХ ст. щодо становлення і розвитку системи безперервної педагогічної освіти, який відбувався під впливом інтеграційних процесів у Європі, але в конкретних специфічних суспільно-політичних, економічних і культурних умовах країни із самобутніми і багаторічними освітніми традиціями. Основні параметри функціонування компонентів цієї системи базуються на національній культурі, традиціях і задаються динамікою та гостротою соціально-економічних і політичних реформ, що відбуваються в країні [7].

Проте практика застосування стратегічного управління в управлінні закладами післядипломної освіти висвітлена недостатньо. Історіографічне дослідження сучасного стану післядипломної освіти в країнах Європейського Союзу та характеристика реалій і перспектив освіти впродовж життя на посилення інноваційності у сфері підвищення кваліфікації і професійного розвитку педагогічних працівників вимагає теоретико-методологічного обґрунтування системних основ та стратегій розвитку післядипломної педагогічної освіти в Україні на сучасному етапі євроінтеграції.

Виходячи із зазначеного вище, метою статті є аналіз реформ післядипломної освіти, що сприятимуть формуванню в Україні системи стратегій освіти впродовж життя в закладах післядипломної педагогічної освіти з урахуванням європейського досвіду освіти дорослих.

Відповідно до Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 р. стратегічною метою і для системи післядипломної освіти стало «підвищення якості та конкурентоспроможної освіти відповідно до вимог інноваційного сталого розвитку суспільства, економіки», а також «забезпечення особистісного розвитку людини згідно з її індивідуальними здібностями, потребами на основі навчання протягом життя» [2]. Тому одним зі стратегічних напрямів державної політики у сфері освіти має стати забезпечення доступності та безперервності освіти впродовж усього життя. З огляду на сучасний стан змін у національній системі освіти спостерігаємо, що в післядипломній освіті все ж відбувається реалізація основних завдань Національної стратегії, які за своїм змістом відображають особливості функціонування закладів післядипломної освіти за напрямками діяльності та багатоаспектністю стратегій.

Першочергове стратегічне визначення щодо вдосконалення нормативно-правового забезпечення системи післядипломної педагогічної освіти вже підкріплено новим Законом України «Про вищу освіту» [1], в якому є назва «інститут», тлумачення післядипломної освіти як «спеціалізоване вдосконалення освіти та професійної підготовки особи шляхом поглиблення, розширення та оновлення її професійних знань, умінь, навичок або отримання іншої професії, спеціальності на основі здобутого раніше освітнього рівня та практичного досвіду».

За своєю суттю інститути післядипломної педагогічної освіти (далі – ІППО) є провідними науковими і методичними центрами в галузі освіти регіону, які провадять інноваційну освітню діяльність та поширюють наукові знання, пов'язані не тільки з підвищенням кваліфікації, а й із наданням вищої освіти переважно шляхом перепідготовки чи магістерської підготовки педагогічних кадрів. Порушується проблема стандартизації системи післядипломної освіти. У проекті Концепції реформування освіти в Україні зазначено, що нові професійні стандарти розроблятимуться на компетентнісній основі за участі професійних спільнот та організацій роботодавців, що дасть змогу модернізувати системи перепідготовки, підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників, особливо – керівників навчальних закладів. При цьому ставиться питання відповідності кожній ланці освіти Національної рамки кваліфікацій та «легітимізації» і визнання компетентностей і кваліфікацій, отриманих шляхом не тільки формальної, а й неформальної, інформальної освіти та практичної діяльності [4].

Відповідно до потреб реформування системи освіти, викликів сучасного суспільного розвитку значний інтерес викликає забезпечення випереджувального характеру підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних і керівних кадрів. Варто погодитися, що стратегічний аналіз та прогнозування дають змогу ІППО врахувати не тільки інтеграцію зовнішнього освітнього простору та диверсифікацію, фокусування внутрішнього навчального середовища, а й чіткого бачення майбутнього в неперервному підвищенні кваліфікації впродовж життя, глибше впровадження на ринок освіти послуг для освіти дорослих та оцінка конкурентоспроможності педагогів на ринку праці. Тобто, система післядипломної освіти має видозмінюватися з урахуванням позитивної синергії освітніх послуг для професійного розвитку педпрацівників на основі прямої та зворотної концентрації набутих цінностей професійного розвитку та запропонованих реформ в освіті. Маємо сміливо погодитися зі змінами перш за все тому, що перенесення відповідальності за результати навчання та підвищення кваліфікації на самого вчителя – це прямий вплив на мотивацію потреби у його постійному професійному розвитку та посилення конкурентного статусу закладів ППО в регіоні.

Разом із тим, у процесі імплементації нового закону та обговорення проекту концепції реформування освіти в Україні, а особливо пропозиції ради ректорів та директорів ВНЗ Рівненської області щодо оптимізації структури вищих навчальних закладів у регіоні, ми не бачимо статусу обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти, ми до цих пір не мали і не маємо стандарту післядипломної освіти, а тому і не проглядаються єдині підходи для прогнозу розвитку як системи післядипломної освіти в цілому, так і інститутів післядипломної педагогічної освіти зокрема.

Обговорення реалізації складників Національної стратегії розвитку освіти в Україні та підготовлені пропозиції міністерства щодо

демонополізації та урізноманітнення системи післядипломної педагогічної освіти, запровадження ваучерів професійного розвитку вчителя – все це покликане забезпечити самостійний вибір педагогами місця підвищення кваліфікації та вимагає заміни існуючої системи атестації вчителів системою сертифікації педагогічної діяльності та призведе до неминучості нової стратегії післядипломної освіти, за якою вимоги до професійного розвитку педпрацівника дадуть поштовх освіті впродовж життя до пошуку та створення умов конкурентоздатності освітніх послуг у вітчизняному та європейському просторі.

Освіта впродовж життя постає в основі цілеспрямованого процесу професійного розвитку особистості як у межах післядипломної освіти, так і поза нею. Тому на часі узгодження термінології в системі післядипломної освіти як необхідний елемент інтеграції до європейської системи освіти дорослих. Зміна парадигми післядипломної освіти відбуватиметься в залежності від зміщення акцентів у професійній освіті, яка дає підґрунтя реалізації сучасних технологій професійного вдосконалення та підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних і керівних кадрів системи освіти відповідно до вимог інноваційного розвитку освіти та створення методики освіти дорослих [5].

З огляду на зазначене, формування стратегії післядипломної педагогічної освіти має відбуватися на основі узгодження мети, місії та цілей підвищення кваліфікації, підготовки і перепідготовки педпрацівників, що на разі здійснює Рівненський ОІППО. Основною метою діяльності Рівненського ОІППО вважаємо виявлення потреб особистості у професійному розвитку та набутті професійної кваліфікації для можливостей адаптації до умов професійної та особистої діяльності протягом життя. Свою місію вбачаємо у забезпеченні доступності оволодіння максимально широким спектром професійних компетентностей для тих, хто їх потребує упродовж професійної практики та особистого життя. Наша ціль – поєднання професійної підготовки кадрів із неформальною діяльністю, яка організовується в або навколо системи післядипломної освіти. Реалізація стратегії – це конкретизація наявних ресурсів та передбачення інноваційного розвитку Рівненського ОІППО, а також конкретні кроки щодо переорієнтації основних напрямів статутної діяльності інституту як на далеку, так і близьку перспективу. Опираючись на критичний аналіз нашої діяльності, варто наголосити на окремих позиціях, які в деякій мірі чи подекуди надто допомагають або заважають відійти від традиційної практики та перейти до пошуку ресурсів інноваційного розвитку як нашого інституту, так і системи післядипломної освіти регіону в цілому.

Поточна діяльність із пошуку механізмів випереджувальної післядипломної освіти дозволяє виокремити короткострокові цілі, будувати найближчі плани змін та завдань прогностичного передбачення професійного розвитку педагогічних та керівних кадрів, вести пошук ресурсів для їх здійснення за напрямками статутної діяльності

Рівненського ОІППО. Зокрема:

1. Навчальна діяльність. Вагомим досягненням минулого року стало те, що інститут отримав ліцензію на перепідготовку спеціалістів – менеджерів-адміністраторів та корекційних педагогів. Позитивно, що на вимогу часу збільшили можливості для підвищення кваліфікації ще за 22 інтегрованими програмами. Даємо змогу слухачам, студентам вибирати спецкурси, модулі, дисципліни практичного спрямування, а також пробуємо дати право замовникам освітніх послуг вибирати викладача та ін.

Проте через відсутність врегульованого порядку ще не можемо ввести дистанційної форми навчання. Мабуть, як і практично всі представники системи післядипломної педагогічної освіти, не готові працювати в тих умовах, коли вчитель найближчим часом все-таки матиме право обирати і місце, і форму, і програму підвищення своєї кваліфікації та прийде не до нас?! Тому не варто в таких умовах зволікати з можливістю зайняти нішу в розширені послуг підвищення кваліфікації в усій соціально-культурній сфері, сміливо претендувати на підвищення кваліфікації тренерів спортивних шкіл, викладачів вищої школи, економістів і бухгалтерів системи освіти, головних спеціалістів місцевих органів управління освітою та навіть у підготовці керівників навчальних закладів, соціальних педагогів та ін.

При цьому враховуємо, що сьогодні ІППО повноцінно і системно здійснюють підвищення кваліфікації за модульними й інтегрованими програмами, ведуть підготовку резерву керівних кадрів, організують стажування керівних, педагогічних та науково-педагогічних працівників усіх категорій у системі дошкільної, середньої, професійно-технічної, вищої освіти. Саме ці заклади мають змогу вивчати кращий досвід з упровадження нових технологій, інтегрованих з ІКТ, профільного навчання, інклюзивної освіти та інших актуальних напрямів освітньої діяльності з метою подальшого залучення фахівців для проведення навчальних занять під час курсів підвищення кваліфікації та в міжкурсовий період.

Не секрет, що класичні ВНЗ, мета яких – дати ґрунтовну фахову підготовку, сьогодні не готові оперативно реагувати на зміни в системі післядипломної педагогічної освіти, зокрема: належним чином підготувати педагогічних працівників до здійснення інноваційної діяльності, застосування в навчальному процесі сучасних методик і технологій; здійснювати науково-методичний супровід професійного розвитку педагогічних працівників та навчально-методичне забезпечення навчально-виховного процесу; організувати науково-дослідницьку роботу; виявляти проблеми методики викладання предметів та методів виховання і розвитку особистості; вивчати та популяризувати новаторський педагогічний досвід; організувати фахові конкурси, учнівські предметні олімпіади, турніри – усе те, що потребує оперативного і фахового вирішення проблем сучасної освіти. Переконані, що даними

питаннями повинні займатися спеціальні фахівці в сфері андрагогіки, які мають досвід роботи в дошкільних, загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах, знають проблеми і потреби педагогів, уміють їх компетентно вирішувати.

Практика попередніх років засвідчує, що досвід проходження курсів при колишніх педінститутах не виправдав себе, оскільки вчителі потребували практичного досвіду, в тому числі й вивченого досвіду колег, новітніх методик, новаторських підходів до здійснення навчання і виховання, чого класичні вищі навчальні заклади належним чином у свій час забезпечити не змогли. Це однаково стосується як науково-методичної роботи з педагогічними працівниками у міжквартальний період, так і курсів підвищення кваліфікації.

2. Науково-методична діяльність. Науково-методичний супровід розвитку освіти і навчальних закладів здійснюється, з одного боку, за ефективно змодельованими та скоординованими діями методистів і вражає значною кількістю семінарів, авторських майстерень, майстер-класів, які проводяться за вагомого спільного внеску районів, міст, навчальних закладів та наших методистів, викладачів. З іншого боку, проводимо професійні конкурси та вводимо професійні рейтинги, серйозно задумуємось і вже моделюємо системи експертно-методичного, ресурсного та сервісного забезпечення розвитку освіти.

Поряд із цим, маємо критично подивитись на створені відеоматеріали, навчальні контенти, методичні посібники, яким подекуди не вистачає наукової експертизи чи солідного видавничого рівня. Погоджуємось і з тим, що є що змінювати. Можливо, вже давно час визначитись, які з форм науково-методичної роботи варто готувати до сертифікації, яких експертів готувати для освіти, як саме здійснити практичне впровадження нової мережі диференційованих форм підвищення кваліфікації. Назріла потреба об'єднати методистів у центрах професійної майстерності та професійного саморозвитку, експертизи та моніторингу якості освіти. Як засвідчує світовий досвід освіти дорослих, варто переводити методичну роботу з педкадрами з формальної на неформальну, що альтернативно до організованих форм методичної роботи демонструють громадські професійні об'єднання педагогів.

Незважаючи на те, що інститути післядипломної педагогічної освіти – це єдині заклади в регіонах, які добре знають школу, фаховий рівень педагогічних працівників, їх потенційні можливості, успішно вирішують питання фахового зростання педагогів, але заради поширення досвіду та пошуку шляхів реалізації продуктивних змін у системі освіти дорослих, можливо, потрібно відмовитися від керівництва і координації районними (міськими) методичними кабінетами (центрами), особливо від вивчення їхньої діяльності, а науково-методичну і практичну допомогу щодо організації та проведення науково-методичної роботи з педагогічними працівниками у міжкурсовий період самим виконувати на прямий запит учителя, методиста чи навчального закладу.

Також в інформаційно-комунікаційному забезпеченні можемо обмежитися лише ІКТ-підтримкою віртуальної мережевої взаємодії спільнот педагогів, методистів та управлінців і займатися лише підвищенням ІК-компетентності педагогів, спрямованої на створення та використання нових видів цифрових ресурсів й інтерактивних засобів навчання, технологій дистанційного навчання, відмовитися від нав'язаної управлінням освіти відповідальності за розробку й упровадженням ІКТ у навчальних закладах та функціонування інформаційно-освітнього середовища в них.

Можливо, не обласні ІППО мають дбати про інституційний розвиток системи зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти в регіоні, виконувати замовлення регіонального органу управління освітою та відповідного центру щодо організації та проведення зовнішнього незалежного оцінювання або, на замовлення МОН України або інших інституцій, здійснювати моніторинг якості освіти. Так інститути також можуть організовувати, готувати завдання, оцінювати результати олімпіад, турнірів, учнівських конкурсів.

Необхідність виконання таких специфічних завдань слід покласти в основу оновлення функцій обласних ІППО та організаційних форм навчання дорослих, що призведе до модернізації системи перепідготовки, підвищення кваліфікації та стажування педагогічних, науково-педагогічних працівників і керівників навчальних закладів та й зміни діючого Положення про заклади післядипломної педагогічної освіти.

3. Наукова діяльність. У цілому інститут, як і вся система післядипломної педагогічної освіти, збагатились і відзначаються науковим потенціалом, сформованими науковими колективами кафедр, лабораторій. Особливо гордимось захистом дисертацій нашими працівниками, тому маємо відповідний рівень наукового забезпечення діяльності інститутів ППО та інноваційного розвитку освіти в регіоні. Допомагає прогнозувати запиту слухачів курсів, усієї педагогічної громадськості в нашому інституті пошук прогностичних механізмів впливу на підвищення професійного розвитку педпрацівників розробка ідеї випереджувальної післядипломної освіти.

Такого статусу обласні ІППО як вищі навчальні заклади досягли ще й тому, що є основними координаторами та організаторами здійснення експериментів всеукраїнського і регіонального рівнів та проведення експертизи дослідно-експериментальної й інноваційної освітньої діяльності дошкільних, загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів області, а також узгоджують і підтримують розвиток співпраці наукових установ та навчальних закладів у замовленні науково-методичних розробок і здійсненні прикладних наукових досліджень та створенні мережі інноваційних навчальних закладів – бази педмайданчиків та експериментів.

Проте, з огляду на потребу новацій в освіті, маємо дбати про надання статусу науково-дослідних лабораторіям інституту, задумуємось

над тим, чи відповідають конкретним запитам учителя, вихователя, заступника директора, директора науково-методичні розробки експериментів, проектів і наскільки результати науково-педагогічних досліджень нові та відмінні від традиційної практики. Також турбує конкурентна спроможність науково-методичної видавничої продукції без створення власної видавничої бази, без популярних науково-методичних видань та ґрунтовних навчальних посібників, без електронної бібліотеки чи освітнього навігатора та ін.

4. Міжнародна діяльність. Щорічно збільшуються міжнародні освітньо-культурні обміни, організовуємо поїздки за кордон, підписуємо договори, виграємо проекти, гордимось співпрацею із Французьким Альянсом, постійно поновлюємо уявлення про досвід і зміни в освіті в сусідніх країнах. Але міжнародного досвіду освіти дорослих, мабуть, сповна недооцінили. Тому по-новому повернулися до співпраці з навчальними закладами та культурно-освітніми осередками Польщі. Провели за участю польських колег навчання науково-педагогічних та педагогічних працівників інституту досвіду європейської проектної діяльності, що, сподіваємось, дасть можливість використати кошти Євросоюзу для розвитку нашого інституту та інноваційного поступу освіти в регіоні.

Зважаючи на виокремлені стратегії післядипломної освіти та зазначені ресурси розвитку Рівненського ОІППО, з метою розробки та використання інтегративної системи стратегічних планів, підпорядкування повсякденної поточної діяльності досягненню стратегічних цілей та з огляду на засади стратегічного управління в контексті сталого розвитку можемо виділити такі варіанти стратегічного інституційного розвитку для закладів системи післядипломної педагогічної освіти:

- «залишити все без змін», якщо є впевненість у виживанні інституту післядипломної педагогічної освіти в конкурентній боротьбі за рівень освітніх послуг та контингент слухачів, студентів паралельно з іншими вищими навчальними закладами регіону;

- «вибрати стратегію внутрішнього зростання» щодо зміцнення позицій та розширення послуг не тільки з підвищення кваліфікації, а й введення підготовки (перепідготовки) працівників першочергово для галузі освіти регіону;

- «вибрати стратегію зовнішнього зростання», тобто злиття з провідним вищим навчальним закладом педагогічного профілю та здійснити вертикальну інтеграцію і диверсифікацію освітніх послуг з підвищення кваліфікації та професійного розвитку впродовж життя педпрацівників або здійснити концентричну диверсифікацію послуг за рахунок позиціонування себе у наданні освітніх послуг молодому і дорослому населенню не тільки для галузі освіти, а для початку для соціогуманітарної сфери, в тому числі й органів державного управління регіону тощо;

- вибрати стратегію виходу не тільки на вітчизняний, а й на

міжнародний ринок як вищий навчальний заклад у складі навчально-науково-виробничого комплексу, консорціуму на основі конгломератної диверсифікації освітніх послуг для дорослих;

– «вибрати стратегію вилучення вкладень» за рахунок скорочення витрат на утримання обласних ІППО, що призведе до реорганізації в навчально- чи науково-методичні центри та поглинання функцій підвищення кваліфікації іншими освітніми та громадсько-державними організаціями [6].

Спираючись на представлені вище стратегії та на сучасне становище обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти у світлі прийнятого Закону України «Про вищу освіту», стратегічний курс на реорганізацію нашого інституту у вищий навчальний заклад післядипломної освіти (освіти дорослих) виправданий і потребує конкретизації у новій Концепції програми розвитку закладу за виділеними стратегічними орієнтирами розвитку післядипломної освіти та концептуальними ідеями випереджувальної післядипломної освіти, в яких на основі позиціонування стратегій післядипломної освіти передбачається розширення функцій і можливих освітніх послуг не тільки для педагогічних працівників, а й працівників соціально-педагогічної системи та державного управління, які за підтримки ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України виносились на обговорення під час Всеукраїнської науково-практичної конференції «Управління професійним розвитком керівних і педагогічних кадрів в умовах запровадження випереджувальної післядипломної освіти» у грудні минулого року.

Наразі, стратегічний вибір обласних ІППО, які мають 75-річну історію функціонування, може випасти на консорціум, членами якого більшість із нас є на пропозицію ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України, стратегічний вибір діяльності якого нашими інститутами ще недооцінений. Тому на часі перегляд, узгодження та затвердження нових цілей такої громадсько-професійної інституції та пошук нових оптимальних способів їх досягнення в національній системі освіти європейського рівня.

Отже, оновлення методологічних основ неформальної освіти за рахунок професійного розвитку особистості протягом життя – це перебудова підвищення кваліфікації кадрів, післядипломної освіти та педагогічної науки в цілому. Якісне розмаїття послуг із підвищення кваліфікації та перепідготовки фахівців на основі оновлених функцій існуючих закладів післядипломної педагогічної освіти у процесі реформ забезпечить у подальшому поступальний розвиток академій, інститутів, центрів післядипломної освіти, що сприятиме становленню в Україні та Європі окремої галузі наукового знання – освіти дорослих. Саме тому подальше здійснення реформування системи післядипломної освіти з огляду на дослідження конкретних шляхів здійснення демонополізації таких послуг за різними ресурсними можливостями, видами навчально-науково-методичної діяльності та професійного розвитку особистості

може стати основою для формування засад державної стратегії розвитку післядипломної освіти в Україні на основі європейського досвіду.

Література

1. Закон України «Про вищу освіту»: від 01.07.2014 р. № 1556-VII // Голос України. – 2014. – 6 серпня (№ 148). – С. 9-19.
2. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: схвалена Указом Президента України від 25.06.2013 р. № 344/2013 // Шкільна бібліотека плюс : наук.-метод. часопис. – 2013. – Листопад (№ 21-22). – С. 11-26.
3. Освіта протягом життя: світовий досвід і українська практика: аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: 22.09.2014 <<http://www.niss.gov.ua/articles/252/>>. – Загол. з екрану. – Мова укр.
4. Проект Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років [Електронний ресурс]. – Режим доступу: 22.08.2014 <<http://www.mon.gov.ua/ua/messages/39066-mon-proponue-na-gromadske-obgovorennya-proekt-kontseptsiyi-rozvitku-osviti-ukrayini-na-period-20152025-rokiv>>. – Загол. з екрану. – Мова укр.
5. Галич О.А. Поняття про формальну і неформальну освіту / О.А. Галич // Сільськогосподарське дорадництво: навч. посіб. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: 23.11.2014 http://www.ebooktime.net/book_221_glava_115_8.1. – Загол. з екрану. – Мова укр.
6. Ратушняк О.Г. Менеджмент організацій і адміністрування: навч. посіб. / О.Г. Ратушняк, М.І. Небава. – Вінниця, 2012. – Ч. 1. – 104 с.
7. Ситник О.І. Неперервна педагогічна освіта у контексті навчання впродовж життя у Великобританії / О.І. Ситник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: 23.08.2014 <<http://www.psych.kiev.ua/>>. – Загол. з екрану. – Мова укр.

Lavrenchuk Andrii – Candidate of Sciences in Public Administration, Associate Professor of Philosophy, Economics and Education Management, Acting Rector of Rivne In-Service Teacher Training Institute

ADMINISTRATIVE POLICY AND RESOURCES OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF RIVNE IN-SERVICE TEACHER TRAINING INSTITUTE IN CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION

Annotation. The article presents the strategies, the multiple-aspect of which meets the objectives of National Strategy for the Development of Education in Ukraine for the period till 2021 in terms of postgraduate education and is reflected in the status of postgraduate education establishments, elaboration of the postgraduate education norms in Ukraine and the predictions of postgraduate pedagogical education institutes development in terms of education reforming, the implementation of legislation on higher education and European integration processes. The postgraduate education paradigm shift, the process of the individual professional development direction on the lifelong education, acent shift in professional and postgraduate education towards lifelong education are indicated. The formation of postgraduate education strategy based on the coordination of purpose, mission and objectives of specialists' training and retraining is provided,

the ways of its implementation are determined, and the resources available for this in Rivne In-Service Teacher Training Institute are detailed. The options for strategic institutional development of postgraduate pedagogic education establishment and the predictions of innovative development of such institutions on the basis of strategic management are outlined. All this should affect the methodological foundations renovation of individual lifelong professional development and will assist in further formation of a separate branch of science – adult education.

Key words: *strategic objectives of postgraduate education, postgraduate education paradigm shift, a new strategy for postgraduate education, Rivne In-Service Teacher Training Institute strategy formation, options for strategic institutional development of postgraduate pedagogical education establishment.*

Bibliography

1. Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu»: vid 01.07.2014 №1556-VII // Holos Ukrainy. – 2014. – 6 serp. (№ 148). – S. 9-19.
2. Natsionalna stratehiia rozvytku Ukrainy na period do 2021 roku; skhvaleno Ukazom Prezydenta Ukrainy vid 25.06.2013 №344/2013 // Shkil. b-ka plius: nauk.-metod. chasop. – 2013. – Lystopad (№ 21-22). – S. 11-26.
3. Osvita protiahom zhyttia: svitovyi dosvid i ukraïnska praktyka: analitychna zapyska [Elektronnyi resurs]. – Rezyhm dostupu: 22.11.2014 <<http://www.niss.gov.ua/articles/252/vilnyi>>. – Nazva z ekranu.
4. Proekt Kontseptsii rozvytku osvity Ukrainy na period 2015-2025 rokiv [Elektronnyi resurs]. – Rezyhm dostupu: 22.09.2014 <<http://www.mon.gov.ua/ua/messages/39066-mon-proponue-na-gromadske-obgovorennia-proekt-kontseptsiyi-rozvitku-osviti-ukrayini-na-period-20152025-rokiv, vilnyi>>. – Zagol. z ekranu. – Mova ukr.
5. Halych O.A. Poniattia pro formalnu i neformalnu osvitu / O.A. Halych // Silskohospodarske doradnytstvo: navch. posib. [Elektronnyi resurs]. – Rezyhm dostupu: 23.08.2014 <http://www.ebooktime.net/book_221_glava_115_8.1>. – Zagol. z ekranu. – Mova ukr.
6. Ratushniak O.H. Menedzhment organizatsii i administruvannia: navch. posib. / O.H. Ratushniak, M.I. Nebava. – Vinnytsia, 2012. - Ch. 1. – 104 s.
7. Sytnyk O.I. Neperervna pedahohichna osvita u konteksti navchannia vprodovzh zhyttia u Velykobrytanii / O.I. Sytnyk [Elektronnyi resurs]. – Rezyhm dostupu: 23.08.2014 <<http://www.psyh.kiev.ua/>>. – Zagol. z ekranu. – Mova ukr.

УДК: 378.937:792.07

Мозговий Віктор Леонідович – кандидат педагогічних наук, доцент, докторант відділу теорії та історії педагогічної майстерності Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України
E-mail: viktoriya-72@mail.ru

РЕЖИСУРА ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЇ: ЕТАПИ ПЕДАГОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ

У публікації обґрунтовано план та етапи реалізації експериментальної роботи, пов'язаної із дослідженням проблеми підготовки майбутніх учителів до режисури педагогічної дії. Наведено характеристику підготовчо-організаційного та констатувального етапів педагогічного експерименту. Деталізовано основні завдання зазначених етапів та їх